

ТРУДНОЩІ СОЦІАЛЬНО–ПСИХОЛОГІЧНОЇ РОБОТИ З РІЗНИМИ ГРУПАМИ ДІТЕЙ З ООП В УМОВАХ СОЦІАЛЬНОЇ КРИЗИ

Гарбулинський Г. О.

студент 4 курсу ОР бакалавр
спеціальності 231 «Соціальна робота», ФПСР

Керівник: Смокова Л. С.

к. психол. н., доц. кафедри практичної та клінічної психології
ФПСР

Актуальність дослідження: Военні дії є наразі найбільш гострою проблемою, з якою стикнулася кожна українська сім'я. Вкрай складна соціально–політична ситуація у суспільстві показала необхідність організації надання психологічної допомоги окремим категоріям дітей і дорослих. Сьогодні в Україні відбуваються військові дії, проте країна не була готова до війни ні психологічно, ні економічно, тому виявилась не в повній мірі готовою для екстреного переміщення дітей з порушеннями психофізичного розвитку на безпечні території. Саме ця категорія дітей на сьогодні опинилась у найскрутнішому становищі [1].

Текст доповіді: В умовах воєнного стану в країні важливою є постійна підтримка осіб з особливими освітніми потребами як однієї з найбільш вразливих категорій, зокрема забезпечення можливості продовження навчання в онлайн-форматі за місцем проживання або тимчасового

перебування, надання їм необхідного психологічного та якісного корекційно–розвивального супроводу [3].

Всі заклади освіти здійснюють навчання у дистанційній формі. Зокрема, спеціальні заклади використовують такі засоби комунікації: розміщення завдань та рекомендацій на сайті закладу; створення груп із батьками, учнями у соціальних мережах (Viber, Telegram, WhatsApp тощо); використання електронних платформ (ZOOM, Google Classroom тощо); проведення скайп–конференцій; спілкування в телефонному режимі; листування через електронну пошту тощо [2].

Під час війни діти з особливими потребами постійно перебувають у стані невизначеності. Звук повітряної тривоги та вибухів, дорога та незнайоме середовище у випадку евакуації – усе це викликає страх, розгубленість і тривогу. Оскільки ці діти мають обмежені можливості швидко реагувати та обробляти інформацію з навколишнього простору, важливо вчасно запроваджувати кроки підтримки, які допоможуть зменшити наслідки психологічної травми [3].

Організуючи навчання дітей з особливими освітніми потребами за дистанційною формою варто пам'ятати, що ця категорія дітей є переважно візуалами, тому для кращого розуміння ситуації воєнного часу їм необхідна візуальна підтримка. Насамперед це стосується сигналу тривоги. Для роз'яснення дитині з аутизмом, який алгоритм дій виконати, можна застосувати такий вид візуальної підтримки: «Коли лунає сирена» [2].

Діти з порушеннями інтелектуального розвитку є особливо вразливими до надзвичайних ситуацій. Вони здригаються від вибухів, виявляють істерики під час повітряної тривоги, відчують постійний страх, повільно знайомляться із приміщенням у безпечному місці (укритті). Через це важливим є застосування необхідної підтримки та допомоги, враховуючи максимально їхні інтелектуальні можливості [3].

В умовах воєнного стану необхідно враховувати психологічний стан дітей з порушенням слуху, створити зону комфорту, яка асоціювалася б з мирним життям, відволікала від тривожних новин, не перевантажувати їх, відволікати їх на конструктивну діяльність, емоційно підтримувати [3].

Найкращий ефект для заспокоєння дитини з аутизмом мають різні форми арттерапії: ліплення, колаж, розмальовка улюблених зображень, особливо добре допомагає нейрографіка [2].

До методів арттерапії, які є ефективними у воєнний час можна віднести і поробки з ниток та тканин. Будь-які тканинні і ниткові аплікації зможуть допомогти дитині заспокоїтись. Це можуть бути метафори гори, птаха, річки, квітів. Наприклад, «Голуб миру» чи «Квітка перемоги» [2].

Виготовлення оберегів разом з мамою, дасть можливість дитині з РАС почувати себе в безпеці. Це можуть бути браслети або ляльки-мотанки [2].

Позитивним є наявність варіантів організації освітнього процесу: уроки проводити у спрощеній формі, не навантажувати завданнями, не створювати стресових ситуацій, робити записи уроків та занять з можливістю їх перегляду у зручний час, передбачити менше нового матеріалу, більше звернути увагу на повторення, використання творчих завдань, що сприяють нормалізації емоційного стану, дитина відволікається, пропонувати дитячу літературу, розповідати та інсценувати казки, використовувати елементи лялькового театру про природу, тварин з позитивним сюжетом. [3]

Висновки. Отже, обставини сьогодення, що склалися в Україні, потребують ретельного розгляду питання соціально-психологічного супроводу дітей з ООП в умовах воєнного часу. Подальшого вивчення вимагає не тільки дослідження особливостей організації соціально-психологічного супроводу дітей даної категорії та їхніх сімей в умовах воєнного конфлікту, але й шляхи удосконалення підходів до

реалізації соціально–психологічного супроводу як системи професійної діяльності соціального педагога.

Література

1. Серомаха Н. Є. Організація психологічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами в умовах воєнного часу. Наукове періодичне видання. ГО «Львівська педагогічна спільнота».КВ № 19871–9671 Р від 17.04.2013 р.
2. Навчання дітей з особливими освітніми потребами в умовах воєнного стану: аналіз ситуації на Рівненщині та рекомендації педагогам. URL: <https://www.rvosvita.org.ua/news/navchannia-ditey-z-osoblyvymy-osvitnimy-potrebamy-v-umovakh-voiennoho-stanu-analiz-sytuatsii-na-rivnenshchyni-ta-rekomendatsii-pedahoham>
3. Психологічна підтримка дітей з особливими освітніми потребами в умовах воєнного стану. URL: https://znayshov.com/FR/14102/pv_2022_1-2-101-103.pdf